

Spojená škola T. Ševčenka s vyučovacím jazykom ukrajinským,
Sládkovičova 4, Prešov

Plán práce koordinátora pre environmentálnu výchovu a zdravý životný štýl

Šk. rok: 2023/2024

Koordinátor: Mgr. Michaela Adamová

Schválil: Dňa 29.9.2023

Riaditeľ: Ing. Igor Andrejčák, MBA

Charakteristika prierezovej témy

Environmentálna výchova vedie žiakov ku pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacia oblasti. Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane životného prostredia.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií v oblasti postojov a hodnôt.

Vzdelávacia oblasť Príroda a spoločnosť:

- poskytuje ucelený pohľad na prírodu a prostredie
- učí pozorovať, vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu
- využíva priame pozorovanie žiakov na prostredie, ktoré ovplyvňuje jeho emocionálne stránku.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda:

- zdôrazňuje pochopenie základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od ekosystémov po biosféru ako celku
- postavenie človeka v prírode
- funkciu ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť; Človek a hodnoty:

- zameriavajú sa na súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky a poukazujú na ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja (medziľudské vzťahy, spolupráca v rozmanitosti, odstraňovanie chudoby, chorôb, zaistenie dôstojného života).

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb:

- rieši problematiku vplyvu prostredia na zdravie
- poukazuje na dôležitosť starostlivosti o životné prostredie pri organizovaní športových podujatí.

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra:

- poskytuje príležitosť na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia

Cieľ

Cieľom environmentálnej výchovy žiakov základných a stredných škôl je formovať a rozvíjať také osobnostné kvality, pomocou ktorých budú schopní chrániť a zlepšovať životné prostredie. Takto projektovaný dlhodobý zámer výchovnej práce na všetkých školách je potrebné realizovať plnením konkrétnych úloh zacielených na tieto základné súčasti rozvoja osobnosti žiakov:

1. Úroveň vedomostí

Žiaci primerane k svojim vekovým osobitostiam poznajú a chápu:

- prírodné javy a deje v životnom prostredí;
- zásahy ľudskej činnosti do životného prostredia;
- rozdielne typy životného prostredia;
- globálne problémy ľudstva - (skleníkový efekt, kyslý dážď, znečisťovanie ovzdušia atď.);
- závislosť ľudského života a živobytia od životného prostredia;
- dôsledky rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia;
- konflikty, ktoré môžu vzniknúť na základe environmentálnych problémov;
- vzájomnú závislosť jednotlivcov, skupín a národov od životného prostredia;
- význam efektívnej ochrany a trvale udržateľného stavu životného prostredia;
- lokálne, národné a medzinárodné opatrenia na ochranu a využívanie životného prostredia.

2. Rozvoj zručností

Žiaci dokážu samostatne alebo s pomocou učiteľa získavať, hodnotiť a využívať informácie. Úlohy environmentálnej výchovy zacielené na rozvoj zručností žiakov sa týkajú týchto oblastí:

- komunikatívne zručnosti; vyjadriť vlastný názor na životné prostredie ústnou, písomnou a dramatickou formou, zrozumiteľne a výstižne argumentovať;
- numerické zručnosti; zhromažďovať, triediť, analyzovať údaje, interpretovať štatistické údaje o životnom prostredí;

- študijné zručnosti; získavať, analyzovať, interpretovať a hodnotiť informácie o životnom prostredí z rozličných zdrojov, plánovať a organizovať aktivity alebo projekty týkajúce sa životného prostredia;

- zručnosti potrebné na riešenie problémov; identifikovať príčiny a následky environmentálnych problémov, formovať správny názor a úsudok na jednotlivé environmentálne problémy a ich riešenie.

- sociálne zručnosti; pracovať kooperatívne, v skupinách, vypočuť iných;

- technické zručnosti; zaznamenávať informácie o životnom prostredí do počítačovej databázy, následná tvorivá práca s databázou a vybranými programami.

3. Utváranie postojov

Ochrana a zlepšovanie životného prostredia vyžaduje utvárať, formovať a pestovať v žiakoch najmä tieto postoje a kvality osobnosti:

- vážiť si životné prostredie;

- starať sa o živé organizmy;

- rešpektovať aj názory iných;

- chápať význam racionálnych argumentov, dôkazov;

- tolerancia a otvorené zmýšľanie;

- otvorenosť novým myšlienkam.

Metódy a formy práce environmentálnej výchovy

- Metódy práce: individuálne a kooperatívne riešenie problémov, prednášky, semináre, besedy, rozhovory a diskusie, tvorba projektov, motivačné rozhovory, pripomínanie si pamätných dní, kvízy a súťaže, didaktické hry...

- Formy práce: hromadná, skupinová, párová, individuálna.

Obsah

Environmentálna výchova nie je samostatným predmetom, ale je súčasťou obsahu jednotlivých učebných predmetov.

Obsah environmentálnej výchovy umožňuje chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznávania ekologických procesov, ktorými sa riadi život na Zemi, geomorfologických a klimatických podmienok ovplyvňujúcich činnosť ľudí a ďalších živých organizmov. Rovnako významné je pochopenie sociálnych a kultúrnych vplyvov, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu. Tieto poznatky a schopnosti človeka determinujú proces intelektuálneho a praktického rozhodovania a uvedomovanie si vplyvov ľudskej činnosti na kvalitu života na Zemi.

Obsah environmentálnej výchovy je organicky spojený s obsahom vzdelávania v týchto témach učiva:

- Ochrana prírody a krajiny
- Zložky životného prostredia
- Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana
- Ľudské aktivity a problémy životného prostredia
- Vzťah človeka k prostrediu

Plán environmentálnej výchovy na školský rok 2023/2024

September

- Vypracovať plán práce koordinátora ENV a zapracovať do ČTP triednych učiteľov.
- Vytvorenie nástenky v triedach: Medzinárodný deň ozónovej vrstvy (16.IX.)
- V každej triede umiestniť živé kvetiny donesené žiakmi + celoročná starostlivosť.

- Celoročný zber bateriek a elektrozariadení, zber použitých tonerov, cartridgeov a starých mobilov v rámci projektu Recyklohry.
- Celoročné plnenie zadaných environmentálnych úloh z Recyklohier v príslušných triedach ZŠ. Každá splnená úloha je odmenená bodmi, ktoré vieme v katalógu odmien vymeniť za školské potreby.

Október

- Prihlásiť sa do súťaže s firmou MILK-AGRO spol. s r.o. „Recykluj a vyhraj“, informovať žiakov o zapojení sa do súťaže. Následný zber hliníkových viečok Sabi.

- Nástenka v triedach na tému: Zdravá výživa, Svetový deň výživy (16.X.)

November

- Zapojenie sa do ekologického projektu „Olejko chráni prírodu“, informovanie žiakov školy a ich rodičov, následný zber použitého oleja z domácnosti do júna 2024.

December

- Úlohy: „Vianočné aranžovanie“- ikebany z prírodnín, zachovanie tradícií bez ničenia stromov – I. stupeň ZŠ
- „Vianočné aranžovanie“- zachovávanie tradícií, využívanie prírodného materiálu pri skrášľovaní interiéru – II. stupeň ZŠ, G
Zodpovednosť: KEV, TU, učiteľ VYV

- Nástenka v triedach na tému: Medzinárodný deň biodiverzity (29.XII.)
Zodpovednosť: KEV, TU

Január

- Medzinárodný deň bez internetu (29.I.) – hľadanie informácií len v encyklopédiách

Zodpovednosť: KEV, TU

- Dohodnúť prednášky pre 1 a 2.stupeň ZŠ v RCOP (Regionálne centrum ochrany prírody) Prešov. Realizácia podľa dohodnutých termínov napr. v apríli - Medzinárodný deň vtáctva a mesiac lesov, vo februári – svetový deň mokradí

Zodpovednosť: KEV, TU

Február

- Prihlásenie žiakov 5.ročníka ZŠ do projektu BOTANIKIÁDA 2024

Zodpovednosť: učiteľ BIO, KEV

- Svetový deň mokradí (2.II) realizovať besedu v RCOP Prešov - **Mokrade** – príčiny miznutia mokradí a dôvody pre ich záchranu (2.stupeň ZŠ), „ **Čo to kváka v rybníčku**“ – rozprávanie o mokradiach (1. stupeň ZŠ)

Zodpovednosť: RCOP Prešov, TU, KEV

Marec

- Nástenka v triedach: Svetový deň vody (22.III.)
- Beseda o význame vody, o jej ochrane a o nevyhnutnosti jej šetrenia, aktivity na triednických hodinách

Zodpovednosť: TU, KEV

Apríl

- Úlohy: Nástenka v triedach: Medzinárodný deň vtáctva (1.IV.), Mesiac lesov
- Realizovať besedu v RCOP Prešov, „ **Zvieratká v lese**“ – rozprávanie o živote lesných zvierat (1. stupeň ZŠ), **Zelení strážcovia lesa** – dreviny našich lesov (2. stupeň ZŠ)

Zodpovednosť: RCOP Prešov, TU, KEV

- Uskutočnenie prvej etapy projektu BOTANIKIÁDA (online test žiakov 5. ročníka)

Zodpovednosť: učiteľ BIO, KEV

Máj

- Uskutočnenie druhej etapy projektu BOTANIKIÁDA (súťaž v Botanickej záhrade KE)

Zodpovednosť: učiteľ BIO

- Tvorba ekologických plagátov na triednických hodinách, následná tvorba nástieniek v triedach: Svetový deň zdravia (7.IV.), Deň Zeme (22. IV.)

Zodpovednosť: TU, KEV

Jún

- Úlohy: Nástienky v triedach: Medzinárodný deň životného prostredia (5.VI.) (skleníkový efekt, úbytok ozónovej vrstvy, kyslé dažde) ,

Zodpovednosť: TU, KEV

- Medzinárodný deň oceánov (8.VI.) – aktivity a beseda na triednických hodinách

Zodpovednosť: TU, KEV

- Zorganizovať školu v prírode I.stupeň ZŠ

Zodpovednosť: triedni učitelia I. stupňa

- Pri organizovaní školských výletov a exkurzií využívať metódu zážitku vedúcu k prežívaniu skúsenosti enviroaspektov a s kritickým pohľadom na problém

Zodpovednosť: vedúci exkurzií a výletov

Vysvetlivky skratiek: : KEV – koordinátor environmentálnej výchovy
TU – triedny učiteľ

Plán environmentálnej výchovy sa bude počas školského roka rozširovať a dopĺňať podľa aktuálnych ponúk jednotlivých organizácií rezortu v oblasti environmentálnej výchovy a vzdelávania.